ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΙΛΑΡΙΩΝΑΣ: Ο ΡΩΣΙΚΟΣ ΚΑΙ Ο ΟΥΚΡΑΝΙΚΟΣ ΛΑΟΣ ΘΑ ΕΙΝΑΙ ΠΑΝΤΑ ΕΝΩΜΕΝΟΙ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΑ

Τον αρχισυντάκτη της διαδικτυακής πύλης «Religia i SMI» (Θρησκεία και τα ΜΜΕ) κ. Αλέξανδρο Σιπκώφ, φιλοξένησε στις 13 Σεπτεμβρίου 2014 στην εκπομπή την οποία παρουσιάζει στον τηλεοπτικό σταθμό «Vesti - 24» ο Μητροπολίτης Βολοκολάμσκ Ιλαρίωνας.

Μητροπολίτης Ιλαρίωνας: Αγαπητοί αδελφοί, χαίρετε. Παρακολουθείτε την εκπομπή «Εκκλησία και κόσμος». Σήμερα θα μιλήσουμε για την θρησκευτική διάσταση της συγκρούσεως στην Ουκρανία. Φιλοξενώ τον αρχισυντάκτη της διαδικτυακής πύλης «Religia i SMI» (Θρησκεία και τα ΜΜΕ) κ. Αλέξανδρο Σιπκώφ. Χαίρετε, Αλεξάνδρ Βλαδίμηροβιτς.

Α. Σιπκώφ: Χαίρετε, Σεβασμιώτατε. Τον Αύγουστο ε.ε. έχουν δει το φως της δημοσιότητας δύο αξιοπερίεργα κείμενα, δηλαδή δύο επιστολές. Η πρώτη επιστολή είναι του Αγιωτάτου Πατριάρχη Κυρίλλου προς τον Οικουμενικό Πατριάρχη για τα γεγονότα στην Ουκρανία. Και λίγες ημέρες αργότερα ως αντίδραση στην προαναφερθείσα επιστολή έρχεται εκείνη του Αρχιεπισκόπου Σβιατοσλάβ Σεβτσιούκ, επικεφαλής της ἐν Ουκρανίᾳ Ελληνοκαθολικής Εκκλησίας. Επειδή οι τηλεθεατές μας πιθανόν δεν έχουν διαβάσει αυτές τις επιστολές θα ήθελα να αναφερθώ σε αυτές περιληπτικά. Η επιστολή του Αγιωτάτου Πατριάρχη Κυρίλλου προς τον Οικουμενικό Πατριάρχη πραγματεύεται την άκρως δύσκολη κατάσταση στην οποία είχε περιέλθει το ποίμνιό μας, τις εκκλήσεις των ουνιτών να αρπάξουν τα Ορθόδοξα ιερά προσκυνήματα, τις παρεμβάσεις τους στην Πλατεία Ανεξαρτησίας στο Κίεβο, οι οποίες μπορούν να προκαλέσον αισθήματα μίσους κατά της Ορθοδόξου Εκκλησίας. Ο Αγιώτατος Πατριάρχης Κύριλλος τονίζει ότι παρά την διαμορφωθείσα κατάσταση η Ορθόδοξη Εκκλησία της Ουκρανίας του Πατριαρχείου Μόσχας καταβάλει κάθε δυνατή προσπάθεια για να μείνει εκτός πολιτικής. Παρατίθενται συγκεκριμένα τρομερά παραδείγματα φόνων των Ορθοδόξων ιερέων στην Ανατολική Ουκρανία, ξυλοδαρμών και διαφόρων εξευτελισμών που υφίστανται κλπ. Επίσης ενημερώνει για την ανθρωπιστική αποστολή την οποία παρέχει η Ορθόδοξη Εκκλησία της Ρωσίας και εκφράζει φόβους μήπως επιδεινωθούν οι διώξεις σε βάρος των Ορθοδόξων σε περίπτωση ανόδου των διωκτών της Εκκλησίας στην εξουσία στην Ουκρανία. Και στο τέλος ο κ. Κύριλλος ζητά τον Οικουμενικό Πατριάρχη να υψώσει φωνή και δέηση υπέρ των ἐν Ουκρανίᾳ Ορθοδόξων χριστιανών. Αυτή ήταν η ποιμαντική επιστολή.

Μητροπολίτης Ιλαρίωνας: Θέλω να ξεκαθαρίσω τα πράγματα και να πω ότι η επιστολή δεν είχε

αποδέκτη μόνο τον Οικουμενικό Πατριάρχη, αλλά και τους επικεφαλής όλων των κατά τόπους Εκκλησιών. Τέτοια γράμματα αποστέλλονται τακτικά προς αλληλοενημέρωση, διότι οι Αρχηγοί των κατά τόπους Ορθοδόξων Εκκλησιών επικοινωνούν μεταξύ τους και ενημερώνουν ο ένας τον άλλο για τα πλέον σημαντικά και τραγικά γεγονότα από την πορεία των Εκκλησιών τους. Βεβαίως αφορμή για την επιστολή του Πατριάρχη στάθηκε το γεγονός ότι η σύγκρουση στην Ουκρανία και αυτό είναι αναμφισβήτητο έχει κάποια θρησκευτική διάσταση. Γνωρίζουμε ότι είναι μια πολυθρησκειακή χώρα, όπου οι κάτοικοι των διαφόρων περιοχών πρεσβεύουν διάφορες πολιτικές θεωρίες και οι μεν τείνουν προς τη Δύση, οι δε προς την Ανατολή. Αλλά όλη αυτή η εικόνα της πολυμορφίας των πολιτικών απόψεων και προσανατολισμών συμπληρώνεται με το γεγονός, ότι στο διάβα των αιώνων στην Ουκρανία συνυπάρχουν διάφορες χριστιανικές ομολογίες και μάλιστα στη δυτική Ουκρανία σπουδαίος είναι ο ρόλος των Ελληνοκαθολικών.

Είναι τραγική όλη η ιστορία της συνυπάρξεως των Ελληνοκαθολικών και Ορθοδόξων στο χώρο της σημερινής Ουκρανίας και κάποτε στο έδαφος του Πριγκιπάτου Πολωνίας –Λιθουανίας, διότι η ουνία δημιουργήθηκε ως ειδικό σχέδιο της Ρωμαιοκαθολικής Εκκλησίας προκειμένου να προσηλυτισθούν οι Ορθόδοξοι στον Καθολικισμό. Η ιδέα ήταν να ακολουθούν οι Ορθόδοξοι χριστιανοί το τυπικό τους, αλλά να αποδεχθούν τα δόγματα της Ρωμαιοκαθολικής Εκκλησίας και να υποταχθούν στον Πάπα. Εκεί όπου απέτυχαν οι προσπάθειές τους οι Ελληνοκαθολικοί κατέφευγαν στις κοσμικές αρχές. Με την σύμπραξη αυτών εξαπέλυσαν οι ουνίτες τις διώξεις σε βάρος των Ορθοδόξων. Έτσι συνέβη μετά το 1596, όταν υπεγράφη η ουνία του Μπρέστ-Λιτόφσκ, και στις αρχές τις δεκαετίας 1990 με τις καταλήψεις των Ορθοδόξων Ιερών Ναών από τους ουνίτες με υποστήριξη των τότε Ουκρανικών αρχών. Και βεβαίως αυτή η διάσταση ενυπάρχει και στη σημερινή σύγκρουση. Ίσως δεν είναι τυχαίο ότι ο Ελληνοκαθολικός Αρχιεπίσκοπος ήταν ο πρώτος που ανταποκρίθηκε στην επιστολή, διότι κατάλαβε ότι οι Ελληνοκαθολικοί έχουν άμεση σχέση με όλα τα σημερινά τεκταινόμενα στην Ουκρανία.

Α. Σιπκώφ: Το γεγονός είναι ότι δεν είναι ποιμαντική η επιστολή του επικεφαλής της ἐν Ουκρανίᾳ Ελληνοκαθολικής Εκκλησίας Σβιτατοσλάβ Σεβτσιούκ. Για να είμαστε ειλικρινείς, την μελέτησα επισταμένως και η πρώτη μου σκέψη ήταν να την αναλύσω με τους φοιτητές μου πολιτικούς επιστήμονες, διότι ακολουθεί τα προπαγανδιστικά πρότυπα. Επί παραδείγματι, υπάρχει ειδικός άξονας γύρω από τον οποίο οικοδομείται το σώμα του κειμένου. Και αυτός ο άξονας είναι το αεροσκάφος των Μαλαισιανών Αερογραμμών, το οποίο καταρρίφθηκε στο έδαφος της Ουκρανίας. Αυτό το θέμα επαναλαμβάνεται τρείς: στην αρχή, στη μέση και στο τέλος για να καταλήξει η επιστολή με προπαγανδιστικές δηλώσεις υπαινισσόμενη ότι οι Ρώσοι ήταν εκείνοι οι οποίοι κατέρριψαν το Boeing. Γι΄αυτό δεν είναι ποιμαντική η επιστολή αυτή, αλλά πολιτική. Επίσης ισχυρίζεται ότι οι θρησκευτικές κοινότητες της Κριμέας υφίστανται ωμή βία. Πού; Ποιές κοινότητες; Κανένα παράδειγμα δεν παρατίθεται, ούτε αποδείξεις υπάρχουν, όλα είναι σκέτες κατηγορίες. Σε τί οφείλεται αυτή η πολιτικοποίηση; Ποιες είναι οι ρίζες της; Ποιες είναι οι αιτίες

της; Γιατί είναι οι ουνίτες αυτοί που το κάνουν; Μήπως αυτό οφείλεται σε αξιολογικές διαφορές μεταξύ των ουνιτών και των Ορθοδόξων χριστιανών; Εσείς τι γνώμη έχετε επ΄αυτού;

Μητροπολίτης Ιλαρίωνας: Πιστεύω ότι εξ αρχής η ουνία ήταν ένα πολιτικό σχέδιο. Άλλωστε δεν είναι τυχαίο ότι πάντα οι αρχηγοί των Ελληνοκαθολικών ήταν άνθρωποι πολιτικοποιημένοι πρεσβεύοντας συγκεκριμένες πολιτικές απόψεις. Δεν είναι τυχαίο ότι ο εθνικισμός στην Ουκρανία ήταν συνδεδεμένος άμεσα με τη δράση των ουνιτών. Δεν ήταν τυχαίο ότι οι αρχηγοί των ουνιτών συνεργάσθησαν με τους φασίστες κατά το Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο. Όλά αυτά είναι κρίκοι της ίδιας αλυσίδας και αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι δυστυχώς η Ρωμαιοκαθολική Εκκλησία έχοντας σχέσεις μαζί μας παρουσιάζεται ως εν είδος «διπρόσωπου Ιανού». Από τη μια υπάρχει μια πολιτισμένη Ρωμαιοκαθολική Εκκλησία, η οποία εν τῳ προσώπῳ του Πάπα και του Βατικανού σήμερα διεξάγει διάλογο μαζί μας. Δεν μπορούμε να χαρακτηρίσουμε τον διάλογο αυτό αποτυχημένο, εφόσον έχει σημειώσει ορισμένες επιτυχίες. Άλωστε εάν μιλήσουμε για το θεολογικό διάλογο με τη Ρωμαιοκαθολική Εκκλησία η μεγαλύτερη επιτυχία του ήταν η αποδοχή το 1993, μέσα στις βιοπραγίες των ουνιτών στη δυτική Ουκρανία, ενός κειμένου, υπογραφέν στο Μπαλαμάντ και από τα δύο μέρη, δηλαδή από τους Ρωμαιοκαθολικούς και τους Ορθοδόξους, διά του οποίου καταδικάζεται η ουνία ως απαράδεκτος για την επίτευξη ενότητας τρόπος. Ουσιαστικά, οι Ρωμαιοκαθολικοί τότε επισήμως δέχθηκαν ότι ήταν λάθος η ουνία ως ιδέα, η οποία δεν συνέβαλε στην προσέγγιση των Ορθοδόξων με τους Ρωμαιοκαθολικούς.

Έπρεπε να ακολουθήσουν και άλλα βήματα, και μέσα στον επίσημο διάλογο Ορθοδόξων και Ρωμαιοκαθολικών υπό σύνταξη ήταν ένα κείμενο με τίτλο «Ποιμαντικές και κανονικές επιπτώσεις της ουνίας», το οποίο ως σκοπό είχε τη δημιουργία ενός κώδικα συμπεριφοράς των Ορθοδόξων και των Ελληνοκαθολικών στα εδάφη, όπου συνυπάρχουν. Αλλά το κείμενο αυτό δεν υπεγράφη ποτέ. Ήμουν τότε μέλος της Επιτροπής το 2000 όταν στο Μπάλτιμορ των ΗΠΑ συνήλθαμε σε συνεδρία η οποία προέβλεπε την υπογραφή του κειμένου. Αλλά οι Ρωμαιοκαθολικοί αρνήθηκαν να το υπογράψουν με αποτέλεσμα ο διάλογος να διακοπεί για έξι χρόνια και όταν ανανεώθηκε ασχολήθκε με άλλο θέμα. Ωστόσο το θέμα της ουνίας εξακολουθεί να είναι πάρα πολύ φλέγον, διότι επανέρχεται συνέχεια. Και αυτό το οποίο παρακολουθούμε, ακόμα και τέτοιες πολιτικοποιημένες δηλώσεις των ηγετών των Ελληνοκαθολικών είναι μόνο η κορυφή του παγόβουνου. Πράγματι αυτό το παγόβουνο έχει τη βάση του και αυτή είναι η αρχικώς πολιτικοποιημένη χροιά η οποία αποδόθηκε στην ουνία χάρη στη στενή συνεργασία των ουνιτών ηγετών με τις πολιτικές αρχές.

Α. Σιπκώφ: Κάπου διάβασα ότι ο Αρχηγός των Ελληνοκαθολικών Σβιατοσλάβ Σεβτσιούκ είναι άνθρωπος του Πάπα Φραγκίσκου, και αυτός ήταν ο οποίος τον προέβαλε στη θέση αυτή. Μήπως είναι κενές κουβέντες;

Μητροπολίτης Ιλαρίωνας: Δεν θέλω να διεισδύω στους εσωτερικούς σχηματισμούς της

Ρωμαιοκαθολικής Εκκλησίας. Αλλά υπάρχει ένα είδους αμηχανίας την οποία βιώνουμε κάθε φορά όταν αρχίζουμε να μιλάμε για προβλήματα που έχουν σχέση με τους Ελληνοκαθολικούς. Μας λένε ότι αδυνατούν να τους επηρεάσουν λόγῳ του αυτονόμου καθεστώτος που απολαμβάνουν αυτοί. Ωστόσο το Βατικανό είναι εκείνο, το οποίο εγκρίνει όλους τους διορισμούς τους, τόσο του Ύπατου Επισκόπου και κάθε άλλου καθολικού Ιεράρχου, τόσο τη σύσταση νέων επαρχιών. Ο Πάπας είναι εκείνος ο οποίος υπογάφει όλα αυτά. Γι΄αυτό όταν μας λένε (και μάλιστα πολλές φορές το έχω συζητήσει με τους συναδέλφους από το Βατικανό) ότι δεν είμαστε σε θέση να τους επηρεάσουμε, αναρωτιέμαι ποιος τότε είναι σε θέση να το κάνει; Άλλωστε δεν είναι το κοινό μας έργο η ουνία. Είναι δικό σας έργο το οποίο απέβλεπε κάποτε στον προσηλυτισμό των Ορθοδόξων στον Καθολικισμό. Εάν αυτό το έργο σε κάθε στάδιο της εξελίξεως της καταστάσεως λειτουργεί με τον τρόπο που λειτουργεί, αυτό σημαίνει ότι υπάρχει κάποιο λάθος στο ίδιο το έργο. Ίσως έπρεπε να συζητήσουμε τώρα στα πλαίσια του θεολογικού διαλόγου όχι θεωρητικά ζητήματα, όπως είναι το Πρωτείο και η συνοδικότητα μέσα στην Εκκλησία, αλλά να επανέλθουμε στο θέμα της ουνίας προκειμένου να καταλάβουμε διατί όλο αιμορραγεί αυτή η πληγή και διατί με τίποτε δεν μπορούμε να τη θεραπεύσουμε.

Α. Σιπκώφ: Πως Σας φαίνεται, μήπως ο σκοπός των Ελληνοκαθολικών στην Ουκρανία είναι να υποκαταστήσουν την γνήσια Ορθοδοξία με φτιαχτή; Άλλωστε πολεμώντας την Ορθόδοξη Εκκλησία της Ουκρανίας και την κανονική Ορθοδοξία αυτοί υποστηρίζουν ταυτόχρονα τους σχισματικούς, την οντότητα του Φιλαρέτου.

Μητροπολίτης Ιλαρίωνας: Η επιστολή την οποία παραθέσατε, κατηγορεί το Πατριαρχείο Μόσχας για το μη σεβασμό της αγιωτάτης ορθοδόξου εκκλησίας του Πατριαρχείου Κιέβου. Και αυτό είναι παρόλο που έχουμε προ ετών συμφωνήσει με την Ρωμαιοκαθολική Εκκλησία ότι δεν αναγνωρίζουμε τις σχισματικές δομές αλλήλων. Φαίνεται πως δεν θέλουν να τηρήσουν αυτή τη συμφωνία.

Α. Σιπκώφ: Δηλαδή, όπως δεν αναγνωρίζουμε τις σχισματικές δομές της Ρωμαιοκαθολικής Εκκλησίας, με τον ίδιο τρόπο δεν πρέπει και αυτοί να αναγνωρίζουν εκείνους, οι οποίοι αποσχίσθησαν από την Ορθοδοξία;

Μητροπολίτης Ιλαρίωνας: Ναι.

Α. Σιπκώφ: Οι Έλληνοκαθολικοί έχουν πάρα πολύ στενές σχέσεις με εθνικιστικές οργανώσεις. Άλλο είναι να πρεσβεύει κανείς κάποιες απόψεις έστω και εθνικιστικές, μάλιστα είναι και απόγονοι του Bandera, και άλλο είναι να έχει κανείς σχέσεις με συγκεκριμένες οργανώσεις. Αργά ή γρήγορα θα κληθούν να απολογηθούν για τις σχέσεις αυτές σύμφωνα με το νόμο. Ήδη αναγνωρίζεται καθολικώς ακόμα και από τη Δύση ότι αυτός ο πόλεμος είναι εθνοτικός. Αλλά κατά πόσον μπορούμε

να τον χαρακτηρίσουμε θρησκευτικό;

Μητροπολίτης Ιλαρίωνας: Δεν νομίζω ότι πρόκειται για θρησκευτικό πόλεμο ή όπως έγραψε πρόσφατα μια εφημερίδα για «πόλεμο κατά των Ιερών Ναών», με την έννοια ότι οι Ναοί επίσης καταστρέφονται. Πέφτουν βόμβες στους Ναούς, χάνονται οι άνθρωποι, οι κληρικοί, οι πιστοί, και όλα αυτά είναι βεβαίως μια μεγάλη τραγωδία. Αλλά δεν μπορούμε να μιλάμε για θρησκευτικό πόλεμο, παρόλο που έχει θρησκευτική διάσταση, δηλαδή υπάρχουν θρησκευτικές ομάδες, οι οποίες κρύβονται πίσω από τις συγκεκριμένες πολιτικές δυνάμεις και επιδιώκουν συγκεκριμένους πολιτικούς σκοπούς.

Έχουμε επανειλημμένως τονίσει το γεγονός ότι σε αυτή την σύγκρουση στην Ουκρανία η μόνη Εκκλησία που δεν ακολουθεί καμία πολιτική γραμμή είναι η Ορθόδοξη Εκκλησία της Ουκρανίας του Πατριαρχείου Μόσχας. Ενώνει ανθρώπους με διαφορετικές πολιτικές απόψεις και δεν προσεγγίζει πιστούς με βάση την καλοσύνη ή την κακία τους, ως σωστούς και πλανεμένους. Ενώ οι Ελληνοκαθολικοί ακολουθούν σταθερά μια πολύ συγκεκριμένη πολιτική θέση και ταυτίσθηκαν με μια από τις αντιμαχόμενες πλευρές αυτής της συγκρούσεως. Το ίδιο έπραξε και το λεγόμενο Πατριαρχείο Κιέβου. Ο ηγέτης του προέβη σε άκρως πολιτικιποιημένες δηλώσεις με σκοπό να υποκινήσει το μίσος μεταξύ των ανθρώπων.

Και η κανονική Ορθόδοξη Εκκλησία της Ουκρανίας είναι μόνη τώρα η οποία είναι σε θέση να ενώνει ανθρώπους. Η αποστολή της Εκκλησίας είναι να ενώνει τους ανθρώπους και όχι να τους χωρίζει πολιτικά. Το βασικότερο είναι η πνευματική ενότητα, η οποία διατηρείται, και πιστεύω, ότι θα διατηρείται για πάντα μεταξύ των λαών της Ρωσίας και της Ουκρανίας. Επειδή οι λαοί μας βαπτίσθηκαν στην ίδια κολυμπήθρα από τον Άγιο Ισαπόστολο Πρίγκιπα Βλαδίμηρο, ο οποίος άφησε παρακαταθήκη στη Ρως να ακολουθήσει την πορεία της Ανατολικής Ορθοδοξίας. Αυτή την υπερχιλιετή ενότητα θα εξακολουθούμε να την υπερασπιζόμαστε και αγωνιζόμαστε υπέρ αυτής, παρ΄όλες τις πολιτικές συγκυριές της εποχής μας και παρά τις προσπάθειες που καταβάλλονται από τους σχισματικούς και πολιτικούς ηγέτες να διαλύσουν τον ενιαίο πνευματικό χώρο, τον οποίο αποκαλούμε Αγία Ρωσία.

Μια πηγή: https://mospat.ru/gr/news/51103/